

Mala šola ruščine – Как ваша фамилия?

 Tanja Andder in Janja Urbas

V prejšnjih številkah smo spoznali lastnosti in uporabo ruskih kratkih in polnih osebnih imen ter izpeljank iz očetovega imena (otčestvo), tokrat pa se bomo dotaknili ruskih priimkov.

Ruska beseda, ki označuje priimek = **фамилия** (fam'ilija), je za Slovence »lažni prijatelj«. Po priimku bomo v ruščini sogovornika vprašali: »**Как ваша фамилия?**« (kak vaša fam'ilija) pri vikanju oziroma »**Как твоя фамилия?**« (kak tvaja fam'ilija) pri tikanju.

Večina ruskih priimkov ima dve obliki, za moškega in za žensko. Podobno značilnost poznajo še nekateri slovanski jeziki, denimo češčina in slovaščina, medtem ko je v slovenščini takšna uporaba posebne, ženske oblike priimka zaznamovana kot zastarela, včasih pa je zvenela povsem naravno (na primer: »V filmu sta zaigrali Duša Počkajeva in Štefka Drolčeva.«).

Najpogostejše oblike izvorno ruskih priimkov se končajo na naslednje končnice:

- ов / -ова**, npr. Петров / Петрова (P'itrof P'itrova)
- ев / -ева**, npr. Тимофеев / Тимофеева (T'imafejev T'imafejeva)
- ин / -ина**, npr. Кузьмин / Кузьмина (Kuz'm'in Kuz'm'ina)

Pogosta je tudi pridevniška končnica priimkov: **-кий/-кая**, npr. Маяковский / Маяковская (Majakofskij Majakofskaja)

Prisotni so tudi priimki ukrajinskega izvora s tipično končnico

-нко, npr. Демченко (D'emč'enko), ki pa imajo eno samo obliko, tako za moškega kot za žensko.

Ruski priimki so nastali iz različnih osnov:

- iz osebnega imena: **Смирнов, Михайлов, Андреев, Алексеев** (Sm'irnof M'ihajlof And'rejev Al'iks'ejev)
- iz poklica: **Кузнецов, Гончаров, Пекарев, Рыбаков** (Kuzn'icof Gončarof P'ekar'ef Rybakof) = kovačev, lončarjev, pekov, ribičev

- iz geografskega imena: **Белозерский** (B'ilaz'erskij) = belojezerski

- iz imena živali: **Комаров, Зайцев, Быков, Волков** (Kamarof Zajcef Bykof Volkof) = komarjev, zajčev, bikov, volčji

- iz vsakdanjih pojmov: **Морозов, Белов, Зимин, Маслов** (Marozof B'ilof Z'im'in Maslof) = mrazov, beli, zimski, masleni

Najstarejši priimki so nastali kot odgovor na vprašanje »čigav?«, npr. »Ivanov sin«: **Иван → Иванов сын → Иванов**. Ali pa »sin kovača«: **Кузнец → Кузнецов сын → Кузнецов**.

Še veliko zanimivosti, povezanih z ruskimi priimki, vas čaka na spletni strani www.familii.ru.

Zanimivo in uporabno: anekdota govori o tem, kako je tujec, ki je šele začel z učenjem ruščine, na vprašanje »**Как ваша фамилия?**« (kak vaša fam'ilija = Kako se pišete?) vljudno, a napačno, odgovoril: »**спасибо, хорошо!**« (spas'iba harašo = Hvala, dobro!).

Vir slike: <https://caricatura.ru/art/korsun/url/parad/korsun/14191/>
in napis: Prosim, povejte, ali tu dela zdravnik s smešnim priimkom Zareznik?